

Valsts darba
inspekcija

Būvniecības nozare no Valsts darba inspekcijas perspektīvā

Renārs Lūsis
VDI direktors

25.04.2024., Rīga

Valsts darba
inspekcija

Būvniecības nozares dažādie aspekti VDI perspektīvā

Būvniecības nozares kopbilde no VDI
«kameras»

Darba drošība būvniecībā un tās
neievērošanas sekas – nelaimes gadījumi
darbā

Darba tiesību aspekti būvniecības
nozarē

Darbinieku nosūtīšana (postings) un citi
aspekti par ko parunāt būvniecībā

Valsts darba
inspekcija

Būvniecības kopbilde no VDI «kameron»

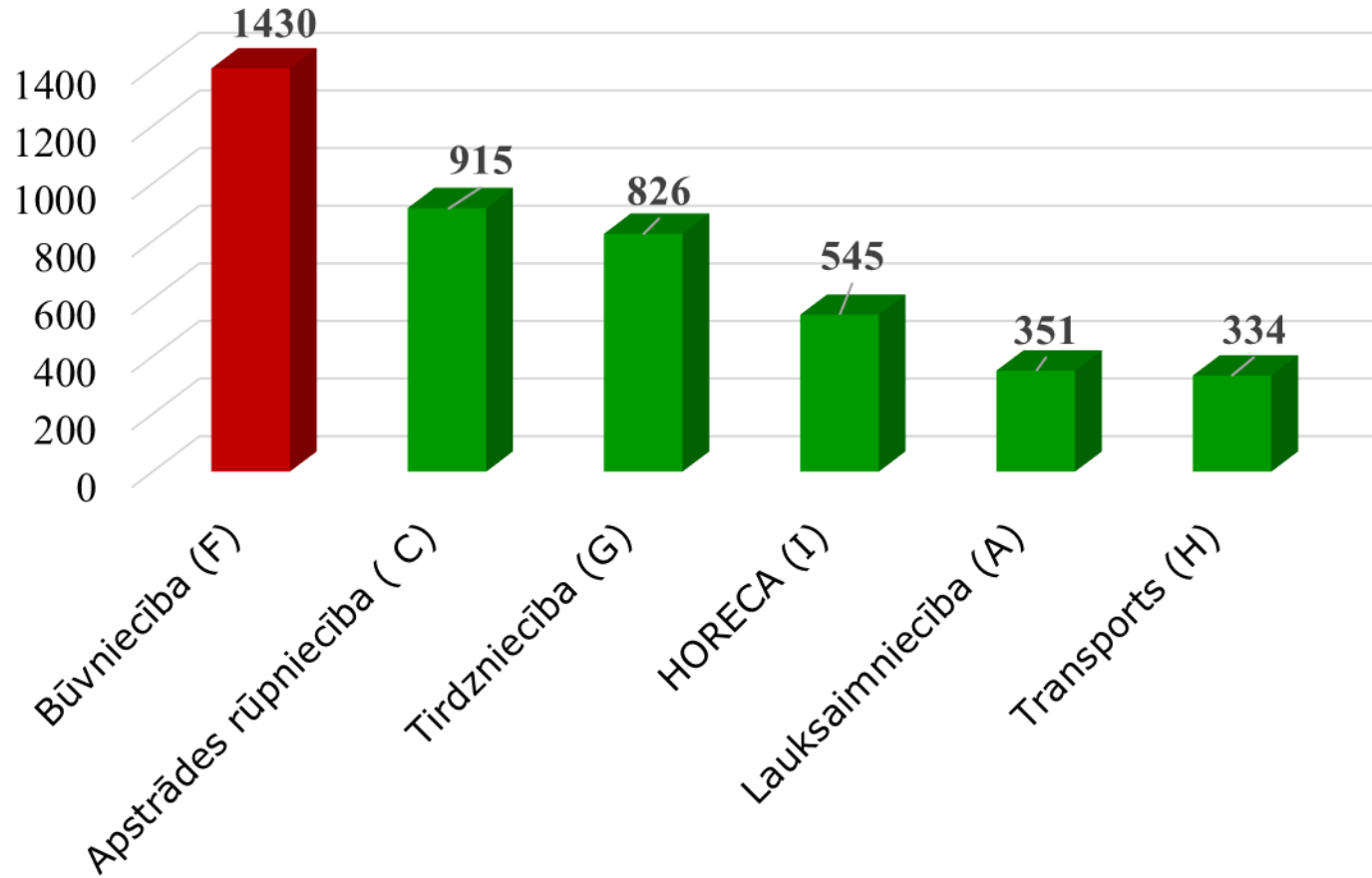

- Būvniecība ir nozare, kurā VDI veic **visvairāk pārbaužu** (2023. gadā – **23%** (2 391 pārbaudes))
- Būvniecība ir starp nozarēm, kur reģistrēts **viens no lielākajiem nelaimes gadījumu darbā skaits** (2023.gadā - **9 %** no kopējā nelaimes gadījumu skaita un **17%** no visiem smagiem un letāliem nelaimes gadījumiem)
- Būvniecībā tiek atklāts visvairāk ēnstrādnieku (2023.gadā - **30 %** no kopējā VDI konstatēto neregistrēti nodarbināto personu skaita)
- Būvniecībā tiek iesaistīts visvairāk nosūtīto darbinieku **57%** (705) no visiem VDI paziņotajiem nosūtītajiem darbiniekiem (1233).
- Būvniecībā tiek konstatēts visvairāk VDI uzraudzības jomas pārkāpumu (2023.gadā – **28%** (1430 pārkāpumi))

Valsts darba
inspekcija

Nozares, kurās VDI konstatējusi vislielāko pārkāpumu skaitu 2023. gadā

Norādītajās nozarēs kopā konstatēti 86 % no visiem 2023. gadā konstatētajiem pārkāpumiem.

Valsts darba
inspekcija

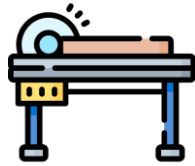
Darba drošība būvniecībā un tās neievērošanas sekas

- Otrais lielākais darba aizsardzības normatīvo aktu pārkāpumu skaits starp visām nozarēm (2023.gadā – 705 pārkāpumi)
- Būvniecībā tiek reģistrēts viens no lielākajiem nelaimes gadījumu skaitiem starp visām nozarēm (2023.gadā - 205 (**9%** no kopējā NG skaita), t.sk. 37 smagi un 4 letāli nelaimes gadījumi darbā (**17%** no visiem smagajiem un letālajiem NG))
- 2023.gadā VDI bija spiesta apturēt, vai izteikt brīdinājumu par apturēšanu **51** būvobjektā

Valsts darba
inspekcija

Nozares, kurās notikuši visvairāk nelaimes gadījumi darbā (dati par 2023.gadu)

1. Apstrādes rūpniecība – **687** NG,
t.sk. **49** smagi un **3** letāli nelaimes
gadījumi darbā

2. Transports un uzglabāšana – 320
NG, t.sk. 32 smagi un **13** letāli nelaimes
gadījumi darbā

3. Tirdzniecība – 281 NG, t.sk. **1** letāls
nelaimes gadījums darbā

4. Būvniecība – 205 NG, t.sk. 37
smagi un **4** letāli nelaimes gadījumi darbā

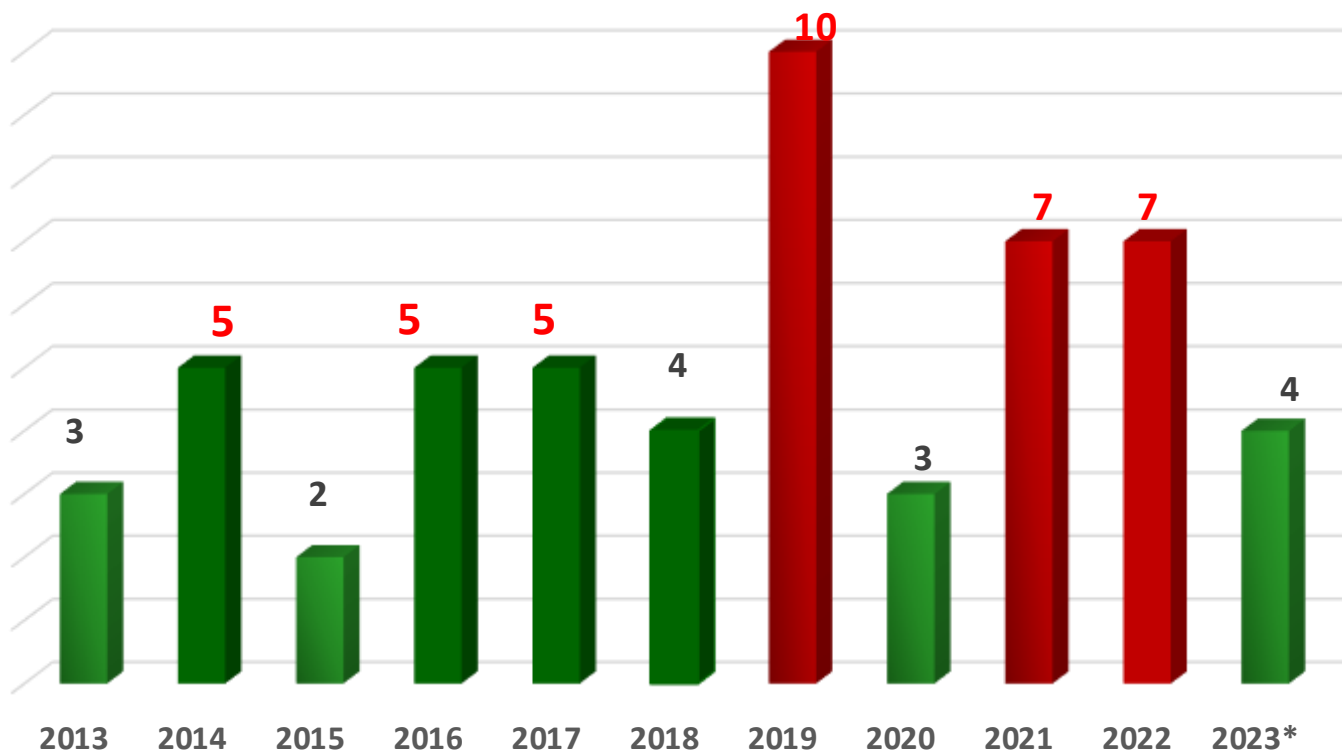

5. Lauksaimniecība – 91 NG, t.sk. 15
smagi un **1** letāls nelaimes gadījums
darbā

Valsts darba
inspekcija

Bojā gājušo skaita dinamika būvniecības nozarē (2013. – 2023.)

*Dati par 2023. gadu ir uzskatāmi par operatīvajiem datiem

Valsts darba
inspekcija

2023. gadā notikušie smagie un letālie NG būvniecības nozarē

Letālie (4):

- cietušais izkrīt caur nenosegtu bēniņu lūku;
- darba vietā (ārzemēs) palika slikti, nomira;
- notrieca ekskavators un pārbrauca pāri;
- nokrita no sastatnēm.

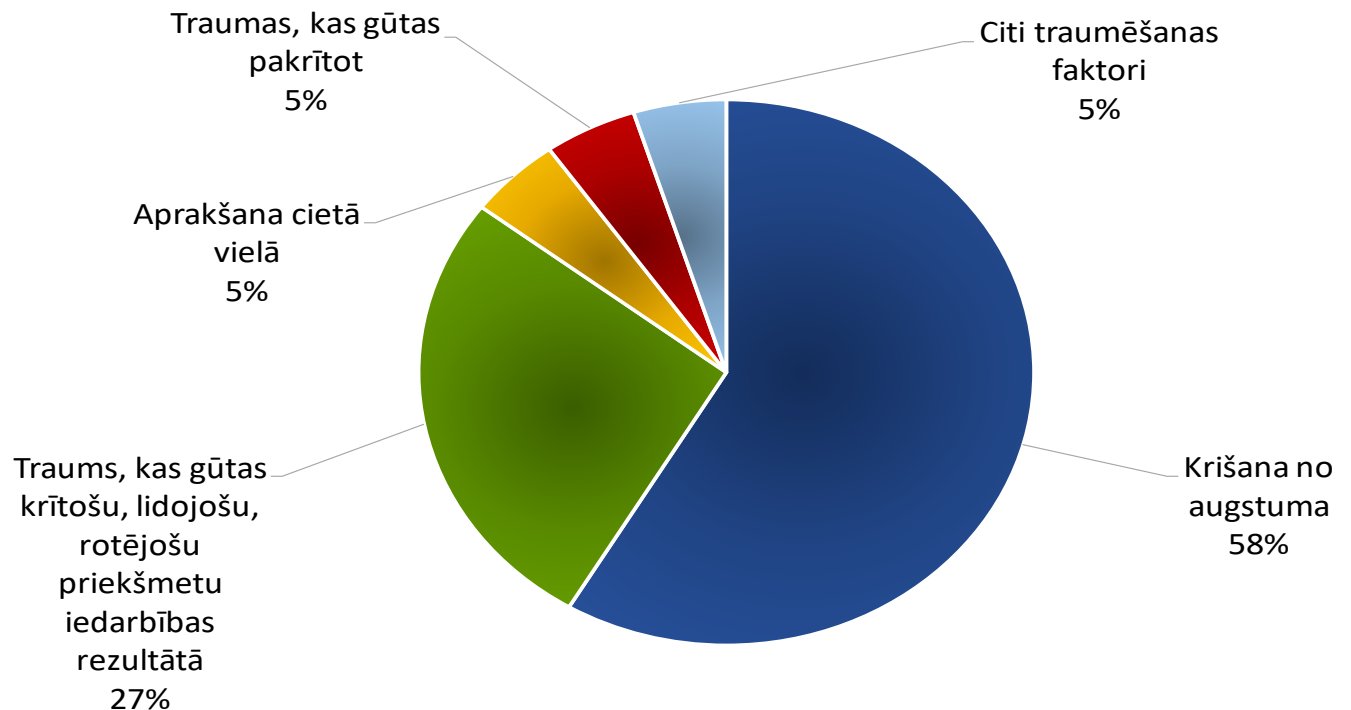
Smagie (36):

- kritieni no augstuma (kāpnēm, sastatnēm) - 21 NG;
- dažādu priekšmetu (kieģeļi, būvkonstrukciju elementi, armatūras stieņi) uzkrīšana - 5 NG;
- tranšeju nogrūvums – 2 NG;
- sagriešanās ar asiem priekšmetiem – 2 NG;
- paslīdēšana-3 NG;
- iespiešana – 1 NG;
- traktors uzbrauc uz kājas-1 NG;
- lēciens no kāpnēm-1 NG

Valsts darba
inspekcija

Smago un letālo nelaiemes gadījumu darbā biežākie traumēšanas faktori būvniecības nozarē (2023.gads)

* Dati par 2023. gadu ir uzskatāmi par operatīvajiem datiem

Valsts darba
inspekcija

2023. gada preventīvā tematiskā pārbaude darba aizsardzībā

Visbiežākie pārkāpumi:

- 1) Būvlaukuma nenorobežošana un bīstamo zonu neapzīmēšana (MK 92);
- 2) Darbam nepieciešamo individuālo aizsardzības līdzekļu nenodrošināšana (MK 372);
- 3) Darbinieku nenosūtīšana uz obligātajām veselības pārbaudēm (MK 219);
- 4) Droša darba augstumā nenodrošināšana (MK 143);
- 5) Atbilstoša darba vides risku novērtējuma un pasākumu plāna nenodrošināšana (MK 660).

Pārbažu rezultātā rekordliels apturēto un brīdināto par apturēšanu būvdarbu skaits – **33!**

Valsts darba
inspekcija

Apturētie darbi (nedrošas sastatnes)

Valsts darba
inspekcija

Darba tiesību aspekti būvniecības nozarē

- **Neregistrētā nodarbinātība** (2023. gadā VDI konstatēja 318 ēnstrādniekus būvniecībā (**30%** no kopējā ēnstrādnieku skaita))
- Speciāla tematiskā pārbaude par darba tiesībām ar mērķi pārbaudīt minimālās algas nodrošināšanu būvniecībā nodarbinātajiem atbilstoši būvniecības nozares Ģenerālvienošanās noteiktajam, kā arī darba un atpūtas laika ievērošana.
- Tika veiktas 184 pārbaudes un **95%** darba devēju nodrošina būvniecības nozares Ģenerālvienošanās noteikto minimālo darba algu un piemaksas, kā arī precīzi uzskaita darba laiku.
- Tika konstatēti pārkāpumi par darba laika organizēšanas nosacījumiem, kā arī ikgadējā atvaļinājuma piešķiršanu.
Netiek norādīts nepilnā darba laika stundu skaits.

Valsts darba
inspekcija

Darbinieku nosūtīšana būvniecībā

- Būvniecībā tiek iesaistīts visvairāk nosūtīto darbinieku **57%** (2023.gada dati) no visiem VDI paziņotajiem nosūtītajiem darbiniekiem (1233).
- 2023.gadā produkcijā nodota «Uz Latviju nosūtāmo darbinieku paziņošanas sistēma»: <https://posting.vdi.gov.lv/lv/>
- Latvijas darba devēja pienākums pārliecināties par sadarbības partnera izpildīto prasību paziņot darbiniekus VDI (DL 14.pants) – **apliecinājums!**

Valsts darba
inspekcija

Plānotās VDI aktivitātes būvniecības nozarē 2024. gadā

- Tematiskā pārbaude jaundibinātajos un nekad nepārbaudītajos uzņēmumos
- Tematiskā pārbaude būvniecībā
- Nosūtīto darbinieku pārbaudes, t.sk. būvniecības nozarē, t.sk. kopā ar Valsts robežsardzes kolēģiem
- ES dalībvalstu kopējā pārbaude (SLIC) par NG darbā prevenciju būvniecības nozarē
- Nepieteiktas neregistrētās nodarbinātības riska mazināšanas pārbaudes

Valsts darba
inspekcija

Esence, kam pievērst uzmanību būvniecībā

- **Drošas darba kultūras izveide**, kur drošība izvērtība un sākas ar darba devēja piemēru
- **Kvalitatīva darbinieku apmācība** un izglītošana pēc būtības un **darbu uzraudzība**
- **NG darbā izmeklēšana un reģistrēšana.** Mācāmies no kļūdām nevis slēpjam notikušo!
- **Nepieciešamo drošības aprīkojumu un individuālo aizsardzības līdzekļu nodrošināšana**
- **Darbs augstumā** (58% letālo un smago NG)

Kur meklēt un atrast noderīgu informāciju

Valsts darba
inspekcija

- www.vdi.gov.lv, www.stradavesels.lv,
- **Informatīvie materiāli** būvniecībā un cita noderīga informācija par darba aizsardzību: <http://stradavesels.lv/materiali/?q=buvnieciba>

VDI Facebook profils

X.com konti: @darbainspekcija un @darbaizsardziba

Populārākais sociālā tīkla profils (prezentācijas) – www.slideshare.com

Ilgākais sociālo tīklu profils – www.youtube.com

Valsts darba
inspekcija

PALDIES!